

Raadsnotulen van 's Gravenmoer

Een kwart eeuw geleden, toen 's Gravenmoer nog een zelfstandige gemeente was en de heemkundekring nog (net) niet bestond, waren enkele gedreven heren bijna wekelijks te vinden in de kelder van ons oude gemeentehuis, waar het archief gevestigd was. Één van die heren was Gerrit Verhagen. Hij heeft de raadsnotulen en jaarverslagen van de toenmalige gemeente 's Gravenmoer nageplozen, interessante zaken er uit gelicht en aan het papier toevertrouwd. De jaarverslagen hebben wij enkele jaren geleden in De Omroeper gepubliceerd. Ook de Raadsnotulen geven een goed beeld van die tijd, zo'n 1,5 eeuw geleden. In delen worden deze in De Omroeper gepubliceerd.

Cornelis Loeff, burgemeester van 's Gravenmoer van 1830 tot 1867

Postbezorging was een voorname kwestie, waarover tussen de burgemeesters van Dongen en 's Gravenmoer – op hoog bestuurlijk niveau dus - persoonlijk werd gecommuniceerd en afspraken werden gemaakt. In de raadsvergadering van **20 januari 1851** doet burgemeester Cornelis Loeff verslag aan de leden van de 's Gravenmoerse gemeenteraad:

“De burgemeester geeft aan de vergadering kennis van het mondelinge bericht door den Burgemeester van Dongen namens de Heer Inspecteur der Posterijen bij hem overgebracht – de aangelegenheden en het regeleid den der brievenbedeeling voor deze gemeente en Dongen van en naar het grootkantoor te Oosterhout bestaande uit de volgende bepalingen: dat in de gemeente Dongen van wege het Rijk zal worden daargesteld een hulpkantoor waarvoor uit 's Lands Kas een vaste bezoldiging wordt uitgekeerd, dat men in deze gemeente behoort aan te wijzen en aan den Heer Inspecteur op te geven een geschikte persoon tot een bestelhuis op te rigte alwaar de brieven voor 's Gravenmoer bestemd door een bezorger van Dongen des morgens zullen aangebragt en des avonds afgehaald worden. Eenige koden dezès gemeente dat een persoon van zoodanig bestelhuis moest wezen een te goede naam en faam staande inwooner aan wien 's Rijks Kasgeldens jaarlijks wordt aangelegt vijf en twintig gulden, dat de boden van Dongen op iedere dag alhier zal aankomen des morgens tussen 9 en 10 uur met de brieven.”

Een conflict! En wel over de betaling van een rekening voor de levering van

brandslangen, gemaakt en geleverd door zeilmaker Pieter Recourt uit Dordrecht. De gemeente 's Gravenmoer wilde de rekening niet betalen omdat de slangen lekten. Dit conflict liep hoog op. Burgemeester Cornelis Loeff doet verslag in de raadsvergadering van **25 juni 1852**:

"Het voorstel van onze zijde is om onder de noodige goedkeuring wanneer ons aanbod wordt aangenomen in trasectie te treden met den heer Laurente, zaakwaarnemer te Oosterhout als gemagtigde door den heer Pieter Recourt, zeilmaker te Dordrecht, om eene eindschikking daar te stellen voor de in den jare 1850 door gezegde Recourt voor de brandspuiten dezer gemeente geleverde zeildoeksche slangen ter lengte van 40 nederlandsche ellen, in dien tijd besteld op de keur goed zonder lek te zijn in doek of naad, welke slangen niet aan de vereischten hebben beantwoord en voor de brandspuiten onvoldoende bevonden en afgekeurd zijn waarvan toen dadelijk aan voornoemde zeilmaker is kennis gegeven, met verzoek de vrijheid te verleen om te beproeven gezegde slangen door zeker smeer daarop te brengen digt te maken, waarop hij Recourt geantwoord heeft zich daarmee niet te willen inlaten en betaling voor het geleverde verlangde waaraan niet is beantwoord maar de slangen onder geleide van eenen brief in de maand December 1850 aan Recourt teruggezonden en aangeboden met voorstel om het geleverde bindgaren waarvan men gebruik gemaakt had, te betalen en in de schade die men mogt veroorzaakt hebben wegens het in twee stukken snijden van 20 ellen slang voor de kleine spuit ter lengte van 10 ellen (zoo als die behoorde gebruikt te worden) naar billijkheid te voldoen. Toen door Recourt gewijgert is de slangen terug te nemen of den geleidebrief in te zien, waarna de slangen goed ingepakt op een drooge plaats in bewaring zijn neergelegd. Dat dien ten gevolge de Burgemeester als hoofd van het Gemeentebestuur bij exploit van den 4 den dezer maand door den deurwaarder van het Kantongerecht te Oosterhout is aangemaand tot betaling eener som van f. 26,40 voor de bedoelde slangen met voldoening der kosten van de dagvaarding.

Overtuigd van zijn gelijk, hield het gemeentebestuur echter voet bij stuk en betaalde niet. Tijdens de zitting van het kantongerecht in Oosterhout op 17 juni 1852 heeft burgemeester Loeff de zaak verdedigd. Maar wat bleek tijdens de zitting: *"De vereischte autorisatie van Heeren Gedeputeerde Staten tot het voeren van regtgedingen voor deze was niet aangevraagd.*

De zaak werd verdaagd tot 15 juli. Alsnog werd met grote spoed de vereiste autorisatie aangevraagd: *"De gemeenteraad vernemende in deze het goed regt aan hunne zijde te hebben. Deswegens gelet hebbende op den inhoud van art. 194 der gemeentewet par. H in aanmerking nemende dat alvorens enige regtsgeding van wege de Gemeente kan worden aangegaan, vereischt wordt autorisatie van het College van Heeren Gedeputeerde Staten. Gebruikt bij deze de vrijheid aan de Weledele Grootachtbare Heeren Gedeputeerde Staten der provincie Noord-Brabant te verzoeken dit bestuur te willen verleen de noodige autorisatie om in regten als verdedigers voor de gemeente te mogen optreden op den 5 July aanstaande ter regtzitting van den Heer Regter van het Kanton Oosterhout of waar zulks moge zijn tegen den heer P. Recourt wegens de in den jare 1850 voor de brandspuiten dezer gemeente geleverde en afgekeurde slangen, benevens de kosten daaraan verbonden te mogen kwijten uit de plaatselijke kas".* Helaas is niet meer te achterhalen hoe deze zaak is afgelopen.

*Vreeden Lust ofwel 't Slotje van 's Gravenmoer,
tot 1910 in gebruik als gemeentehuis*

Eveneens uit de raadsnotulen van **25 juni 1852** een passage over een collecte voor gedupeerden na een enorm noodweer. Opvallend dat de burgemeester en de raadsleden zelf bij de mensen langs gingen!!

"Wijders gelezen zijnde een besluit van Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie van den 18den dezer maand, afdeeling politie houdende uitschrijving eener collecte ten behoeve der noodlijdende door hagelslag op den 4 den dezer maand in de gemeenten Alphen, Riel enz. geleden verliezen aan hunne veldgewassen. Door dit onheil voor een groot gedeelte zijn vernield geworden, met aanschrijving om die collecte zoo spoedig mogelijk aan den huizen der ingezetenen te doen plaats hebben, waarop is besloten dat zulks alhier zal geschieden op Dinsdag den 29 dezer maand door de leden C. Loeff en E. Rutters aan de Straat en C. Timmermans en S. Blom aan de Vaart, wordende aan den Burgemeester verzocht bij gewoone bekendmaking de ingezetenen hiervan kennis te geven en uit te noodigen tot het geven van milde bijdragen ter leeniging van de slagtoffers door dien ramp getroffen, benevens den Heer Predikant dezer gemeente te verzoeken 's Zondags voor die collecte de geloofsgenooten tot deelneming aan de doene collecte uit te noodigen".

Burgemeester Cornelis Loeff heeft zich tijdens zijn ambtsperiode bijzonder sterk gemaakt voor verbetering van de infrastructuur en de ontsluiting van wegen ter bevordering van de bereikbaarheid van 's Gravenmoer. Dit blijkt o.a. uit de raadsnotulen van **28 juni 1859**:

"Geeft de Voorzitter kennis van eene van Gedeputeerde Staten ontvangen brief van de 11 Juny, dat door den Heer Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het District de Zoogenaamde Hooge-Brug over de 's Gravemoersche Vaart in de strekking van den in aanbouw zijnde Provinciale Grondweg van Waspik door de gemeente 's Gravemoer naar Made in ogenschouw is genomen en zoodanig in hoogst gevaarlijken toestand verkeert dat daarin ter voorkoming van ongelukken noodzakelijk met den meesten spoed behoort te worden voorzien.

's Gravenmoerse Vaart

Het gemeentebestuur in deze op de verpligting wijzende die op het zelve berust en in overweging gevende om de Brug onder toezigt der administratie van den Waterstaat door de gemeente Waspik en 's Gravemoer in dien staat te doen brengen waarin die bij het verder tot stand komen van den Provincialeweg zal dienen gebragt te worden, behoudens om de kosten van duurstelling te verrekenen met het gedeelte der bijdrage hetwelk de gemeente bij de voortzetting van den Provincialeweg zal verschuldigd worden omreden de tijdsomstandigheden vooral nog het aanbesteden van den weg niet toelaten.

Verder geeft de Voorzitter aan den Raad in overleg een door den hierboven genoemde Hoofd-Ingenieur voorgesteld plan nopens de voordragt tot de inrichting eener nieuwe brug over de Vaart, welke Ingenieur zich tot voorschreven einde bij hem Burgemeester vervoegt heeft en mondeling onderhoud met hem gehad heeft. Dat Zijn Hoog-Edele Gestrenge het plan dier brug aan Gedeputeerde Staten wenscht voor te dragen in den vorm van eene ophaal- draai- of schuifbrug hetgeen vooral in het belang van de Scheepvaart dienstig zou wezen.

Dit echter alvorens Z.E.G. hiertoe kon overgaan, ingeligt behoorde te zijn of er vanwege deze gemeente voor het ophalen en sluiten zou gezorgd worden, hetzij door het bouwen van een klein huisje bij die brug en daar dan een geschikt persoon in te plaatsen en dien met dat werk belasten ofwel dat hierin op een andere wijze door den Gemeente voorzien wordt buiten Schade der Provincie en na deliberatie goedgevonden omtrent het voorstel van Gedeputeerde Staten aan

dat College te kennen te geven dat wel is waar de Brug in bouwvallige toestand verkeert doch vooral de passage minder gevaarlijk is dan het zich wel laat aanzien omreden de leggers nog hecht en sterk zijn en het overige vereischt zodra doenlijk hersteld te worden.

Dat de Raad zijn leedwezen betuigt over den langdurige tijdsloop, alvorens er voortzetting gemaakt wordt met den in aanbouw zijnde Provincialeweg waardoor zooveel met de ingezetenen als de Gemeente door het vroegtijdig opruimen van boomen, struiken en houtgewas de schade hebben ondervonden en het met den beste wil niet wel mogelijk is om de wegen in zoodanige goeden staat van onderhoud te krijgen waarin zij vroeger geweest zijn zonder groote opoffering van kosten.

Het gemeentebestuur het niet geraden vindt om zoo verre 's Gravemoer aangaat de brug volgens voorstel van Gedeputeerde Staten door Waspik en 's Gravemoer op de voorgestelde wijze te doen aan besteden en vernieuwen maar aan Gedeputeerde Staten instantelijk te verzoeken dat niet alleen met de brug maar ook met den in aanbouw zijnde Provincialeweg een aanvang gemaakt wordt. Op het voorstel van den heer Hoofd-Ingenieur is besloten niet gesteund te zijn om voor rekening der gemeente een Bruggenwachtershuisje te laten bouwen maar wel wanneer zoodanige brug tot stand mogt komen voor rekening dezer gemeente te zorgen dat de brug ter bekwamer tijd voor de passage van vaartuigen zal geopend worden en daarmede een geschikt persoon te belasten wordende Burgemeester en Wethouders verzocht de gevoelens omtrent een en ander bij brief ter kennis te brengen terwijl de Voorzitter op zich neemt den heer Hoofd-Ingenieur met het genomen besluit zooverre de Brug betreft bekend te maken.

Raadsvergadering 13 december 1858:

"Vervolgens wordt door den voorzitter een mondeling verzoek ingediend door Alberdina Blom, weduwe Abraham Warre om regt voor haar huis over de rivier de Vaart op eigen kosten eene brug te mogen leggen waartoe haar overbuur Cornelis Blom eigender van den grond aan de westzijde der Vaart en zooverre hem betreft zijne toestemming geeft aangezien er reeds vroeger toegestaan eene brug te leggen voor het huis van den Heer Leemans en dat die brug geen bezwaar voor den scheepvaart of belemmering in den waterloop aanbrengt, is men algemeen van gevoelen om het verzoek van gezegde Weduwe toe te staan onder voorwaarden dat de brug op de zelfde wijze als die voor het huis van genoemde Heer Leemans is, gelegd wordt, wordende de Voorzitter verzocht gezegde persoon daarvan kennis te geven".

Wordt vervolgd.